

“Wat je zegt, ben je zelf!”

Maak het verschil met jouw reactie op gedrag

SWV Kop van Noord Holland PO
Westerpark 166
1742 BX Schagen

Samen sterk voor ieder kind

Leraar

Gedragsspecialist

Trainer traumasensitief onderwijs

Schrijver

September 7, 2026

De gouden minuut van verbinding

- Beschikbaar en benaderbaar
- Aandacht voor de leefwereld
- Ieder kind even gezien

Vrij naar:
Ivo Dokman, BuroWijzicht
'De gouden minuut'

**Connectie vóór
correctie**

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

**Denk en doe mee, samen aan de slag
met inclusief onderwijs**

7 september 2026

Stoornissen; stempels en stigma's

Ruigo

7-9-2026

Zorgvuldig met diagnoses

7 september 2026

Je bent niet je diagnose

Externaliserend gedrag
21-29%

Internaliserend gedrag

12%

Boek voor inspiratie:
'Het bevuilde nest'
José Al

Denk eens aan zo'n kind

Wat is het gedrag?

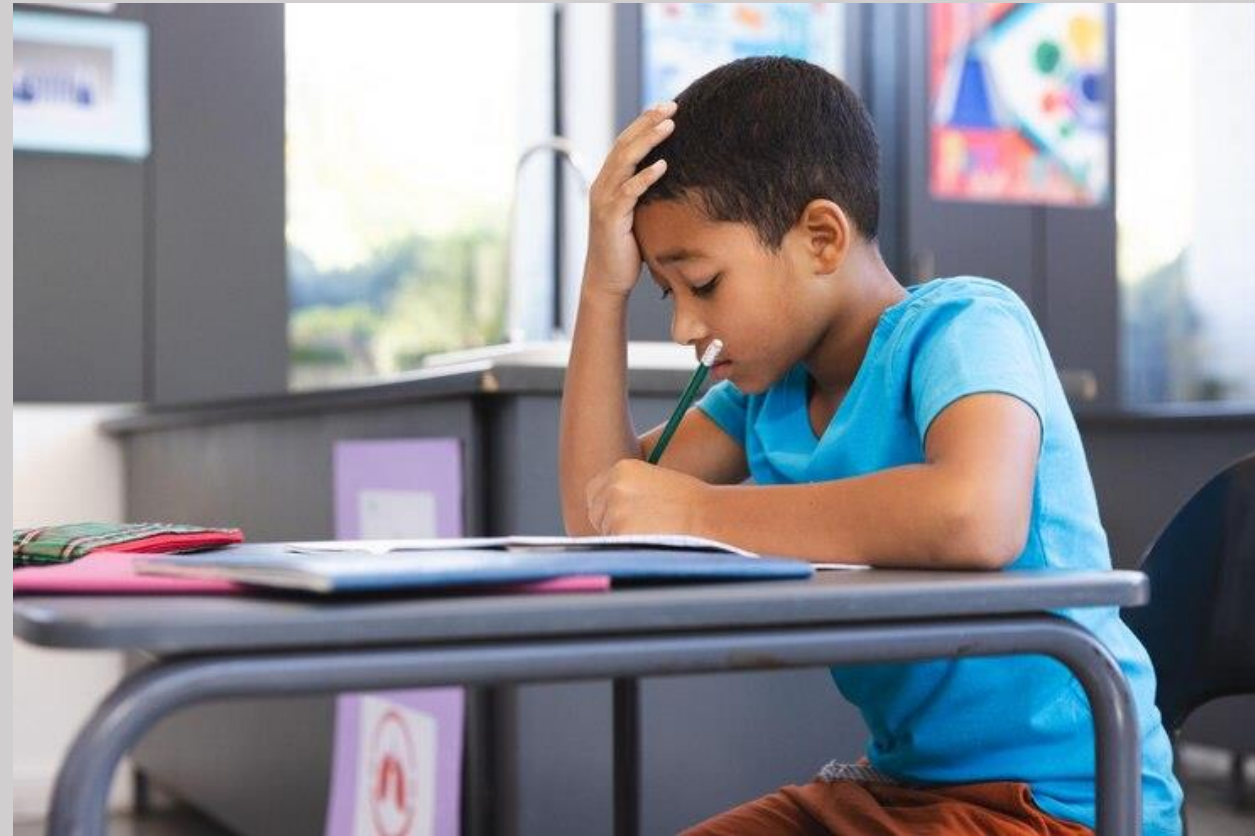
Hoe wordt er door professionals
op gereageerd?

Met welk resultaat?

(veel) gedrag wordt gestuurd vanuit onbewuste overtuigingen

“Iedereen is altijd boos op mij”

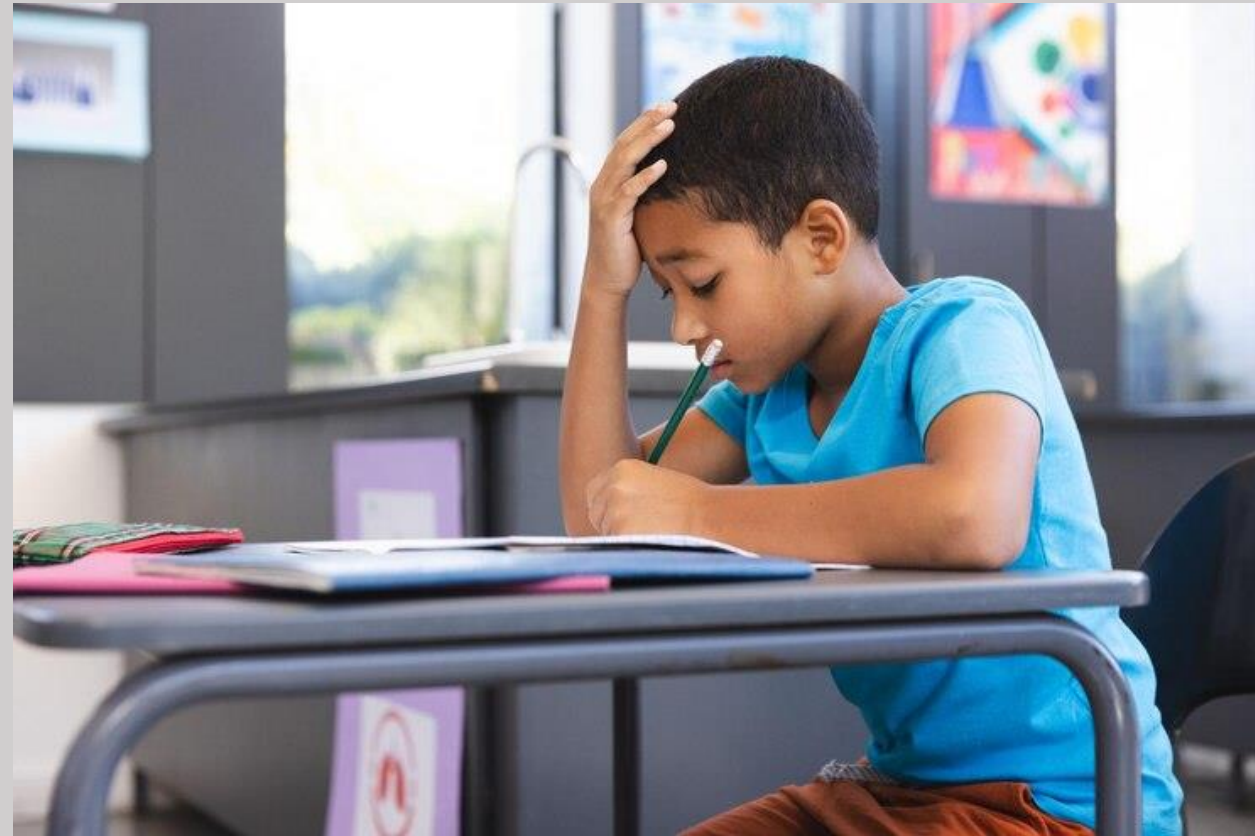

“Niemand vindt mij belangrijk”

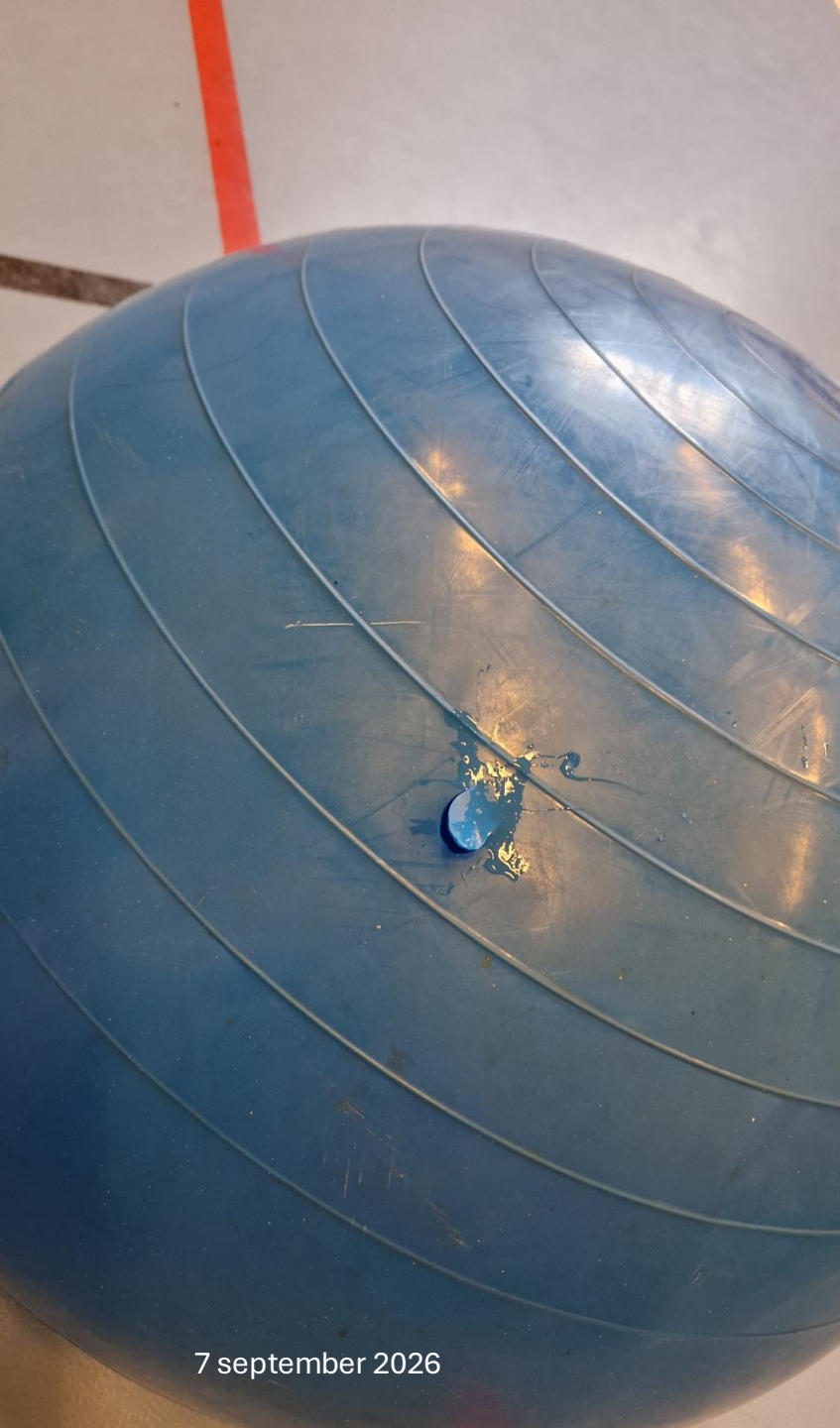
gedrag heeft een functie

“Iedereen is altijd boos op mij”

“Niemand vindt mij belangrijk”

7 september 2026

Gedrag:

wat we met onze zintuigen
waarnemen

Emoties

Meestal een masker

Overtuigingen:

Hoe iemand over zichzelf
en anderen denkt, stuurt
zijn/haar gedrag aan

Behoeften:

Erkenning als stress-
regelaar

Het verdiepte ijsbergmodel

In de koffiekamer:

“Hij heeft ‘zelfbepalend’ gedrag.”

“Zij kan dat nog niet.”

“Zij doet niet wat ik zeg.”

“Als ik z’n ouder zie, snap ik het gedrag wel.”

“Dat kind hoort hier niet thuis.”

Onze eigen ijsberg

GEDRAG

EMOTIES

OVERTUIGINGEN

BEHOEFTE

Onbewust neem je die
energie mee naar de praktijk

En zoals er over kinderen wordt gepraat ...

“Hij heeft ‘zelfbepalend’ gedrag.”

“Zij kan dat nog niet.”

“Zij doen niet wat ik zeg.”

“Als ik z’n ouder zie, snap ik het gedrag wel.”

“Dat kind hoort hier niet thuis.”

wordt er onbewust op hen gereageerd:

“Ik moet jou steeds waarschuwen!”

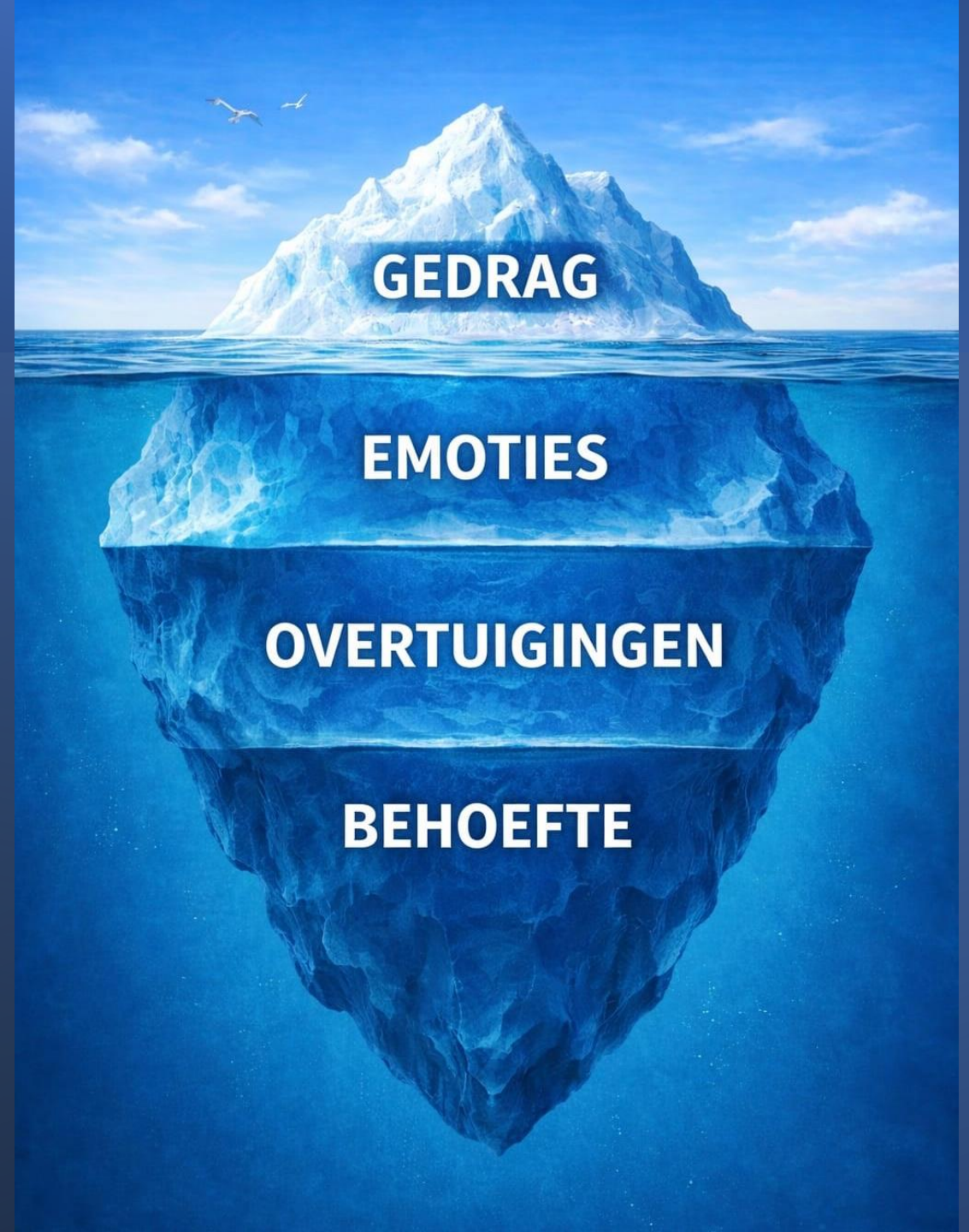
“Dit kan jij niet.”

“Laatste waarschuwing!” (die je dan 3x hoort)

“Doe eens even normaal.”

“Doe je dat thuis ook?”

7 september 2026

**Praat (en denk) positief over kinderen;
hoge verwachtingen en inclusie ontstaan
ook bij de koffie**

A woman with short brown hair, wearing a white patterned sweater and dark jeans, sits on a dark wooden floor. She is looking down at a map spread out on the floor. A young child with blonde hair, wearing a dark blue long-sleeved shirt and blue jeans, sits next to her, looking up at her. The background is a wall of vertical wooden planks.

The way we talk to our children,
becomes their inner voice

Peggy O'Mara

Onze reactie's

actie = didactiek

reactie = pedagogiek

Onze reacties zijn belangrijker dan onze acties

7 september 2026

93% van onze reacties gaan onbewust (A. Mehrabian, 1967)

helpende reacties op gedrag

7 september 2026

Take home 1: wees emotioneel stabiel (rustig, dus)

Boeken voor inzicht:
Bart Heeling
'Gewoon Speciaal'
'Dubbel Speciaal'

Kinderen lezen onze emotie

Een professional die rust uitstraalt, is cruciaal voor kinderen om te reguleren

Take home 2: wees proactief in plaats van reactief

Boek voor inzicht:
Victor Frankl
'Man's search for meaning'

Wacht twee seconden met je primaire reactie

Hoe snel grijp jij in?

de interventie-reflex

70 a 80% helpt
te snel

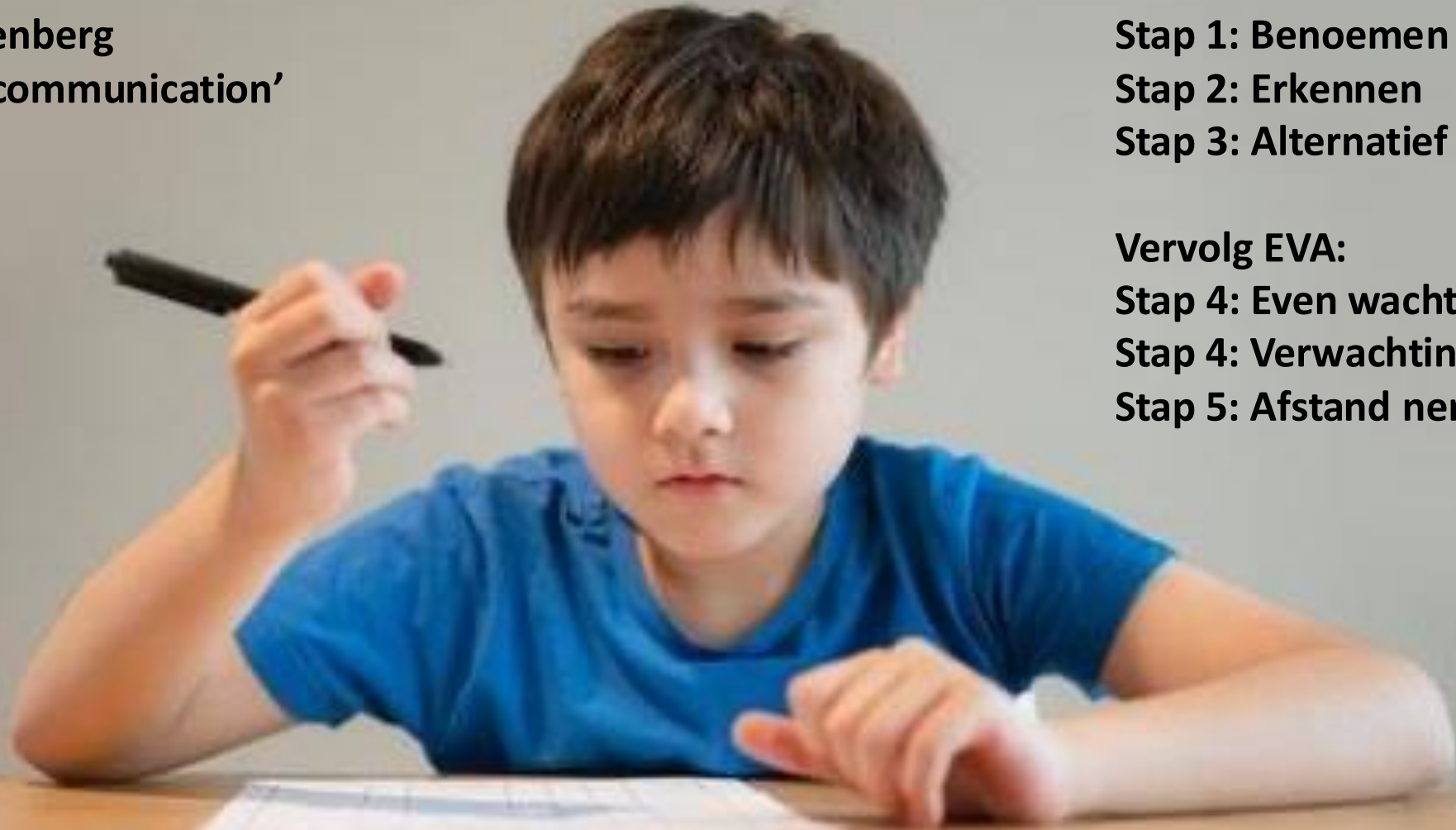

Take home 3: oordeelloos reageren; veilig begrenzen

**Boek voor inzicht:
Marshall Rosenberg
'Non-violent communication'**

Techniek BEA:
Stap 1: Benoemen
Stap 2: Erkennen
Stap 3: Alternatief bieden

Vervolg EVA:
Stap 4: Even wachten
Stap 4: Verwachting uitspreken
Stap 5: Afstand nemen

Objectief benoemen wat je hoort en ziet

Take home 4: gebruik humor/ een onverwachte reactie

Boek voor inzicht:
Stephen W. Porges
'Polyvagaal theorie'

Een reset van het zenuwstelsel

Take home 5: pas op met té veel complimenten

Leerfases van Maslow

Onbewust onbekwaam

Bewust onbekwaam

Bewust bekwaam

Onbewust bekwaam

Geef een compliment bij een aan te leren vaardigheid/ wees oprecht

In de klas

September 7, 2026

7 september 2026

Kinderen herinneren zich later geen les of een cijfer;
Zij herinneren zich hoe jij reageerde wanneer zij het
moeilijk hadden.

“Wat je zegt, ben je zelf!”

Maak het verschil met jouw reactie op gedrag

SWV Kop van Noord Holland PO
Westerpark 166
1742 BX Schagen

Samen sterk voor ieder kind

Hou je hoofd koel en je hart warm !!

www.bartheeling.nl

7 september 2026